

Szerzői jogok és a hetedik parancsolat 4.

Sorozatunk folytatásaként egy olvasói és egy szerzői levelet közlünk. Megjegyezzük, hogy tisztelt szerzőnk egy bővebb, külön magánlevélben is válaszolt kedves olvasónk hozzá intézett soraira.

Tisztelt Sipos Gyula Úr!

Olvastam a Rádiótechnika április havi számában a szerzői jogokkal kapcsolatos „Ingyenmunka - szkennelve, djvu kiterjesztéssel” című cikkét. Előre kell bocsátanom, hogy minden, a cikkben Önt által leírt szóval egyetértek és megértem jogos felháborodását a leírt kalóztevékenységgel kapcsolatban.

Mint, cikkének utolsó előtti bekezdésében megszólított „Kedves Olvasó”, kérem, engedje meg nekem, hogy az említett bekezdésben leírtakkal kapcsolatban, amely szerint „a tervezett könyv már elkészült részeit töröltem a gépemről” elmondhassam gondolataimat.

Még fiatal gyermekként ismerkedtem meg a Rádiótechnika folyóirattal 1962-ben. Kezdetben csak a rádió-vevőkészülékek, az adástechnika problémái izgattak, de idővel az érdeklődésem tovább bővült és a csöves, félvezető hangtechnikai rendszerek - akkoriban még számomra nagyon rejtelmeknek tűnő - világát igyekeztem megismerni. Ennek a világnak a megismerhetőségét, a hozzám hasonló, kíváncsi emberek számára, Ön teremtette meg cikkeivel, könyveivel, amelyekből követni tudtam azt a technikai fejlődést, amely feltétlenül szükséges volt a saját fejlődésemhez is. Ezeket a cikkeket, könyveket ma is mint szakirodalmat lapozgatom, ha problémáim vannak. Már pedig vannak. Az idő halad, a fejlődés nem áll meg.

Azt hiszem, hogy még felsorolni is nehéz lenne azokat az Ön által publikált cikkeket, cikksorozatokat, könyveket, amelyek szakszerű segítséget nyújtottak és nyújtanak ma is az arra rászorulóknak. Csak megjegyezni szeretném, hogy például a „Professzionális hangfrekvenciás IC-k” című cikkei nélkül, amelyek 48 részben kerültek közlésre a Rádiótechnika hasábjain (1996/6. - 2000/11.), talán soha nem hallottunk volna az úgynevezett Alexander-erősítőről és az ezekkel kapcsolatos elméleti megfontolásokról, amelyek még ma is nagy kihívást jelentenek a szakmai csemegékre vadászók számára. Azoknak a problémáknak a sorát természetesen még sokáig folytatni lehetne, amelyek a maguk idejében ugyanilyen kihívásnak számítottak, de az Ön által publikált elméleti és gyakorlati megoldások segítettek azok megértésében, megvalósításában.

Ahogy már említettem, az idő halad, a fejlődés nem áll meg. Az első cikkek és könyvek megjelenése óta felnőtt néhány generáció. Mindig is voltak és lesznek is olyan fiatalok, akik érdeklődtek, illetve érdeklődnek az elektronika, a hangtechnikai rendszerek iránt, nem beszélve a már megszállottaknak mondható egyedekről. Eppen ezért úgy vélem, hogy Sipos Gyulára, az Ő tárgyban írt cikkeire éppen olyan szükség van ma is, mint a régebbi időkben! De nemcsak a fiataloknak, hanem nekünk, az idősebb korosztálynak is, legalább annyira.

Tisztelt Uram! Sok-sok oldalon lehetne érvelni amellet, hogy az Ön munkája fontos számunkra. De az érvelések helyett inkább arra szeretném kérni az olvasók nevében, hogy a jogos sérelmeiktől indított döntését, amely szerint felhagy a további szerzői tevékenységével, változtassa meg! Gondoljon ránk, tisztességes olvasókra, akik már alig várjuk, hogy az Ön új könyve, cikkei, újra megjelenjenek.

Tudom, hogy a negatív döntést sem volt könnyű meghozni, és annak megváltoztatása, a magyar valóságban, sem lesz egyszerű! Ennek ellenére bízom abban, hogy az elektronika Ön által nagy szakértelemmel és odaadással művelt területeiről tevékenységének folytatásaként még sokat halunk, de még többet olvashatunk az átdolgozott vagy az újabb könyveiben.

Mindehhez kívánok sok szerencsét, türelmet és jó egészséget!

Tisztelettel:
Györke Bálint, Tata

Az internetes lopkodásról és másról...

Példaképeimtől, mestereimtől és tanáraimtól azt tanultam, hogy erkölcsi szempontból szinte kötelező feladat egy szakember számára a megszerzett tudás átadása mások számára. Talán ez a legfontosabb, amit a következő generációért tehet. Írásaimban kimondva, kimondatlanul ez a cél vezérelt.

Eddig is számos olvasótól kaptam – a szakmai problémákkal kapcsolatos kérdések mellett – kedves, köszönő sorokat. Ilyenkor – és most is, Györke Bálint tatai Olvasónk megtisztelő levelét olvasván – úgy éreztem, hogy tevékenységem nem pusztába kiáltott szó volt. A törekvéseim számtalanszor jó táptalajra leltek. A kezdetekkor ilyesmire gondoltam, ezt reméltem. A sajnálatos azonban az, hogy az összkép mára egyre lehangelőbb. Egy ilyen tevékenységnek ugyanis óhatatlanul voltak, vannak költségei is, és ha valaki nem képzeleli magát Teréz Anyának, joggal várja el, hogy legalább az alapvető költségei térüljenek meg. Mostanára ez került veszélybe, az internet „jóvótaból”.

Az elmúlt húszegynéhány évben hazánkban soha nem látott fejlődést tapasztalhattunk a lopás témakörében, a fillérestől a milliárdos gazember-ségig, ezek különféle, káprázatosan arcátlan módozatáig. Eljutottunk oda, hogy a tolvajlás ma már szinte nem is bűncselekmény, hanem szokás, mi több, a társadalom egy része erre már, mint intézményes életformára tekint. Lopni néhány ezer forint alatti összegben megélhetési bűnözés, néhan bocsánatos bűn, az inter-

Sipos Gyula
okl. IC-szakmérnök

neten pedig jópofaság. Legfeljebb valaki összevonja a szemöldökét.

Az internet a társadalom egyfajta tükre, szokásai egyfajta látélelet mutatnak mindezekről, és a „hogyan lopjunk, mit lopjunk” témában kifejezetten mértékadó nemzetközi szintér. Mindehhez megvannak a megfelelő támogatók, fórumok, ötletadók, bűnsegédek és a disznóságokat védelmező kéretlen prókátorok is. A különféle netes jogsértésekkel, a hazai jogtulajdonosok védelmével a gyakorlatban a kutya sem törődik, bezzeg a „sötét oldal” támogatottsága kifogástalan.

Példának okáért érdemes belenézni a sokak számára szakmai és etikai szempontból mértékadó, kiváló számítástechnikai folyóirat, a PC WORLD 2009 májusi számába, ahol a lap 15. oldalán *Tószegi Szabolcs* (T. Sz.) belső munkatárs szerkesztőségi cikkben fejti ki a véleményét a kalózkodásról, a Pirate Bay torrentoldalt üzemeltetők ügyes-bajos, lopkodásos bírósági dolgairól, „Süllyed a kalózhajó?” címmel. T. Sz. – feltehetőleg – nem kizárólagosan a saját véleményét közli az írásában, hanem könnyen lehet ez egyfajta szerkesztőségi, netán interne-

tes közösségi állásfoglalás is a torrentezésről, vagy nevezzük a nevén: a körmönfont netes lopkodásról, jogsértésről.

Számunkra ez a vélemény azért érdekes, mert a magyar törvények újabban már azt is büntetni rendelik, ha valakinek valami – a Nagy Testvér szerint – csúnya dolog jut az eszébe, „előkészület” jogcímen. Ez a Pirate Bay torrentoldalt üzemeltető társaság pedig lényegében az intézményesült internetes lopásnak biztosított megfelelő keretet, tehát a magyar törvények szerint a „bűncselekményre történő előkészület” jócskán megvalósult. Ennek ellenére T. Sz. majdhogynem a pártját fogja a díszes társaságnak és magának az egész internetes lopkodási torrent-hadműveletnek, mondván, hogy „a szellem kiszabadult a palackból és már nem lehet visszagyömöszölni”.

Ha már a szellemnél és a palacknál tartunk, a (Korda Sándor által anno készített) „Bagdadi tolvaj” című filmben effektíve láthattuk is a „szellemet kiszabadulni”. A címszereplő ifjú – azaz a találékony tolvaj – a bagdadi piacon az árusok portékái között „torrentezett”, a maga módján. Belátható, hogy a maga idejében igencsak trendi dolog lehetett a bagdadi piacon furfangosan lopni, manapság pedig a neten történik ugyanez, ami szintén nagyon trendi.

Lopást valósít meg bárki az internetre a szerző, a jogtulajdonos hozzájárulása, engedélye nélkül valamilyen elektronikus, letölthető, egyéb alkalmas módon megszerezhető formában felrakott, terjesztett bármely zenei anyag, könyv, folyóirat, fotó stb. által. Eppen úgy lopás, mint a zsebtolvajlás, a lakásbetörés vagy az autó eltulajdonítása. Akkor is, ha manapság az a trendi, hogy a hatos villamoson el szokták lopni az utasok pénztárcáját, a parkolóból pedig az autóját.

A fent említett cikk szerzőjének abban viszont igaza van,

hogy „a jogvédők és a kiadók továbbra sem látnak előrébb az orruknál...” Mármint a károsultak. Valóban, a károsult mindig ostobán bámul az autója hült helyére, az üres zsebére, mert a meglopott ember mindig ostobának érzi magát. Ingyen dolgozott, netán még rá is fizetett, tetemes kára van, és pechére még „ügyes üzleti modellt sem készített” a lopás ellen, mint ahogy azt például T. Sz. javasolja.

Az említett cikk végeredményben azt sugallja, hogy nem kell annyit nyafogni, voltaképp nem is olyan nagy ügy a neten valamit eltulajdonítani, és ugyanott még számos segítséget is kaphatunk hozzá. Mint a vasüzletben: kasszafűráshoz fúrót, zsebmetszéshez beretvát.

Mit tehet egy zenekar, egy énekes, hogy az internetes lopásokból, letöltésekből, lemezmasolásokból eredő kárát mérsékelje? Koncerteken vesz részt, ahol árulja a saját CD-it és a koncert bevételeiből is részesülhet. Így a kárai részben mérsékelhetők. Egy szakíró viszont nem koncertezik, de nem is házalhatja végig az országot ajtóról ajtóra, hogy kínálgassa a művét. Az internetes lopkodások ellen a véget nem érő, költséges pereskedéseken és a bosszankodáson kívül gyakorlatilag nem sokat tehet. A jogvédő iroda pedig nem ér rá, mert főleg árdrágító címkéket ragasztgat CD-re, DVD-re, memóriás küttyükre.

Bebizonyosodott, hogy a netes kalózkodások esetében hazánkban a művek és azok szerzői gyakorlatilag semmiféle hathatós jogvédelemre nem számíthatnak. Az internetes társadalom nagy része pedig torrentezésre, kalózkodásra, lopásra van szocializálva. Mindeközben a Kedves Letöltető Olvasó nem veszi észre, hogy a végső vesztes előbb vagy utóbb ő maga lesz. Üres kamrából ugyanis már nincs mit lopni...

Sipos Gyula, Budapest